

Werk ook mee
aan een mooi
Zaanstad Noord!

Participatielogboek

Gebiedsstrategie Zaanbocht

juli 2025

www.zaanstad.nl

ZNSTD

Introductie

Rondom de Zaanbocht, bij Wormerveer en Wormer, gaat veel gebeuren

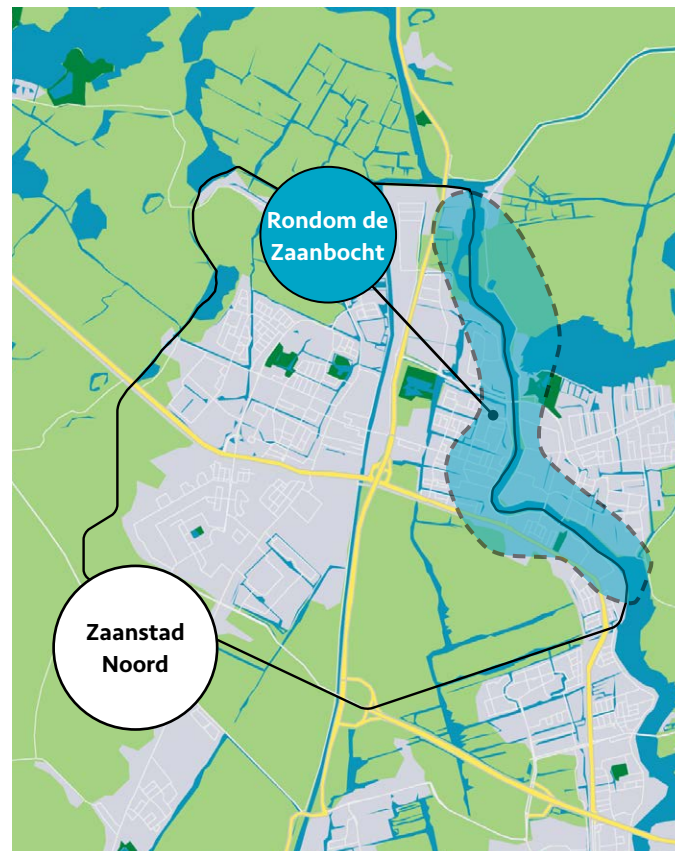
Rondom de Zaanbocht gaat de komende jaren veel gebeuren! Er komen veel nieuwe woningen bij en we willen het gebied qua winkelen, horeca en toerisme écht op de kaart zetten. Met evenementen, mooie, groene openbare ruimte en sterke verbindingen met het station en de omringende natuur.

Voor heel Zaanstad Noord hebben we in 2023 een strategie opgesteld. Vanuit die strategie willen we nu inzoomen op het gebied Rondom de Zaanbocht. Omdat er veel ontwikkelingen zijn in dit gebied, is het belangrijk om goed te kijken naar de samenhang tussen deze ontwikkelingen. Daarom maken we een gebiedsstrategie. Hierin schetsen we het toekomstbeeld voor het gebied en leggen we uit hoe we dit toekomstbeeld samen met inwoners, ondernemers en organisaties waar kunnen maken. En deze gebiedsstrategie maken wij samen met u!

Wilt u meer weten over de gebiedsstrategie voor heel Zaanstad Noord?

Gaan naar de link of klik hier

zaanstad.nl/projecten/zaanstad-noord/

Hierboven ziet u een kaart van Zaanstad Noord met daarop de locatie van het plangebied

De gebiedsstrategie maken wij samen met de gemeente Wormerland

Eind 2024 ondertekenden de gemeenten Zaanstad en Wormerland een samenwerkingsovereenkomst voor de gebiedsstrategie van de Zaanoevers. Waarom? Omdat de Zaan geen gemeentegrens kent. Aan beide zijden van het water (in Wormerveer én Wormer) staan grote veranderingen op stapel. Door samen te werken zorgen we ervoor dat plannen goed op elkaar aansluiten. Zo voorkomen we dat de ene kant iets ontwikkelt wat aan de andere kant juist problemen oplevert. En we benutten kansen die alleen samen mogelijk zijn, zoals een aantrekkelijk rondje voor wandelaars en fietsers, of een gezamenlijke aanpak voor verkeer, groen en toerisme.

Zo maken we van de Zaanbocht en omgeving één mooi, samenhangend gebied waar het prettig wonen, werken en verblijven is.

Participatiemomenten

Om mensen mee te laten denken over het gebied, hebben we verschillende momenten georganiseerd. Via berichten in de krant en op sociale media werden mensen hierover geïnformeerd. In dit participatielogboek leest u een verslag van de verschillende meedenk-momenten.

We vullen het logboek steeds aan als er een meedenk-moment is geweest.

Online vragenlijst

van 5 mei tot 6 juni 2025

pag. 4

Startschot rondom de Zaanbocht

9 juli 2025

pag. 24

18 mei 2025

pag. 18

Expeditie Zaanbocht

Online vragenlijst

Online vragenlijst

Wanneer konden mensen meedenken?

van 5 mei tot 6 juni 2025

Hoe konden mensen meedenken?

Via Zaanstad.nl

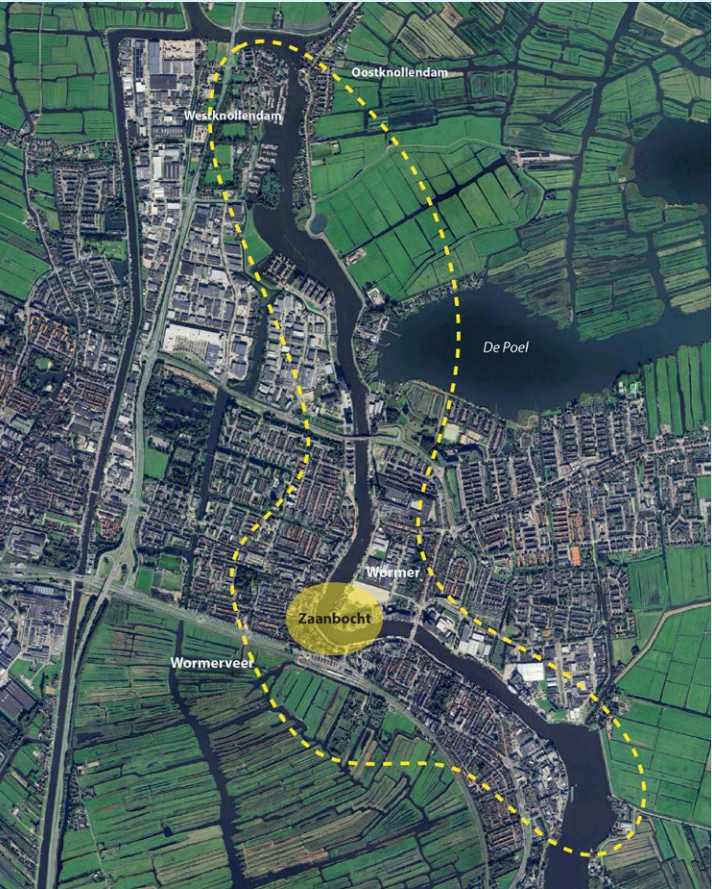
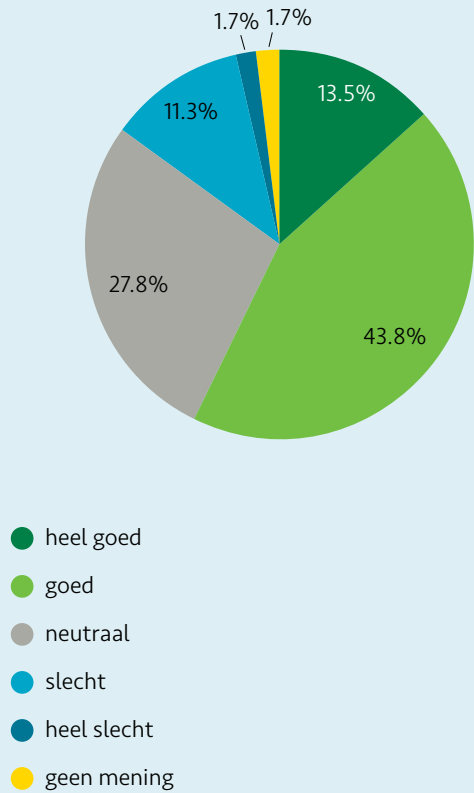
Hoeveel mensen hebben meegedacht?

406

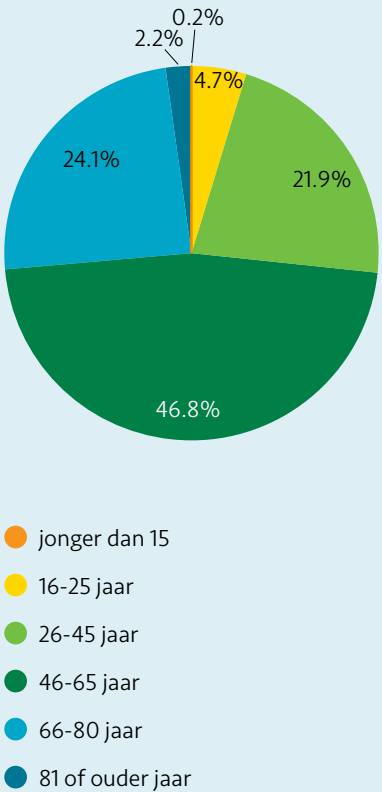

Van 5 mei tot 6 juni konden inwoners met ons meedenken over het gebied via een online vragenlijst. Deze vragenlijst was ingedeeld in 7 thema's; wonen, mobiliteit, maatschappelijke kracht, openbare ruimte en duurzaamheid, bedrijvigheid, toerisme en recreatie, en cultuurhistorie en natuur. Daarnaast stelden wij ook een aantal algemene vragen over het gebied 'Rondom de Zaanbocht'. Het verslag van deze vragenlijst leest u hier.

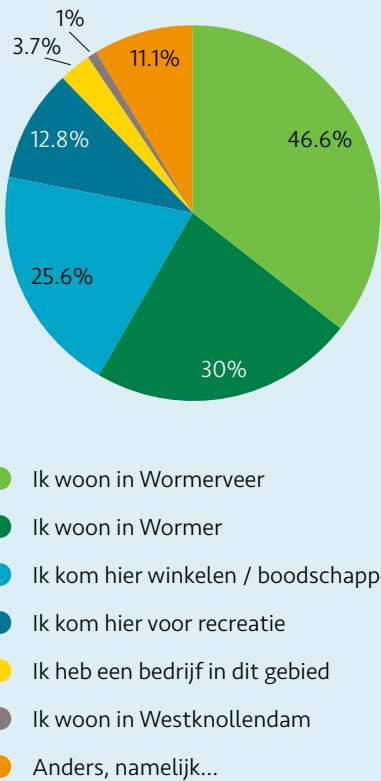
Wat vindt u van dit gebied?

Wat is uw leeftijd?

Hoe bent u betrokken bij het gebied?

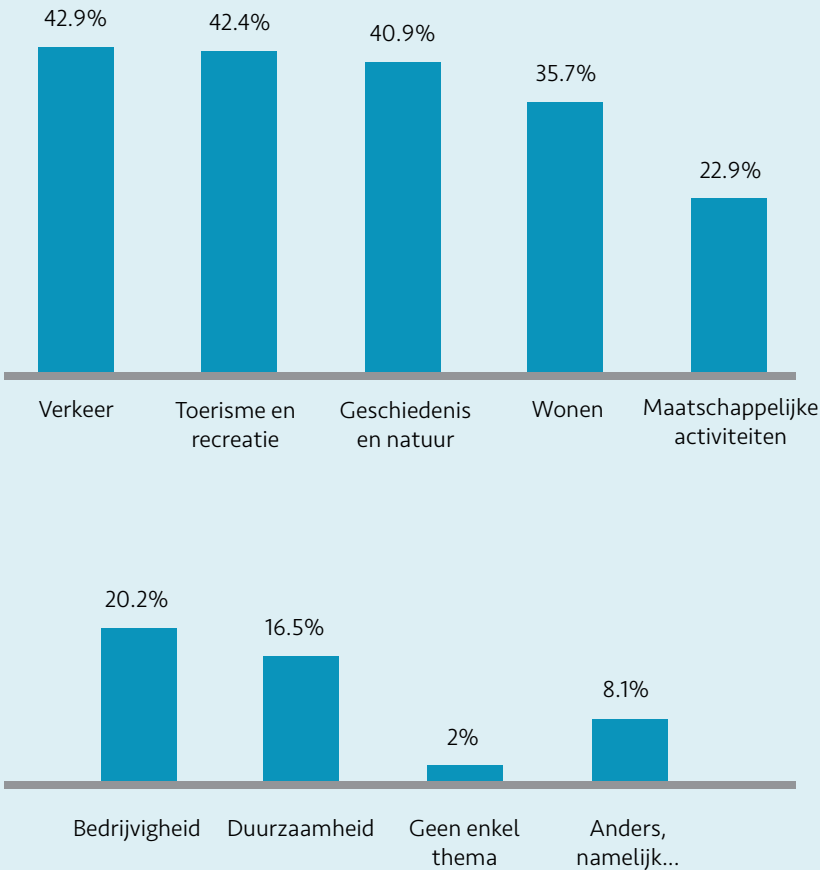
Bij 'anders, namelijk...' noemen mensen:
25 mensen zeggen dat zij in de omgeving wonen zoals, Krommenie, Assendelft, Jisp, Zandijk en Westzaan.

4 mensen geven aan dat zij in dit gebied werken

Een aantal mensen geeft aan dat zij in dit gebied gewoont hebben of opgegroeid zijn en daarom betrokken zijn.

Andere geven aan dat zij naar het gebied komen om te recreëren of omdat zij hier dingen organiseren.

Voor welk thema wilt u graag meer aandacht in dit gebied?

Bij 'anders, namelijk...' noemen mensen:

- 'Handhaving'

'Behoud de openheid en groen'

'Leuke zit plekken'

'Strook om te wandelen of hard te lopen langs de Zaan'

'Parkeren'

'Kunst en cultuur'

'Kleinschalig winkelgebied'
- 'Horeca'

'Supermarkt aan de Wormer kant'

'Wandelgebied'

'Nederlandse normen en waarden'

'Sociale veiligheid'

'Inrichting Zaanweg'

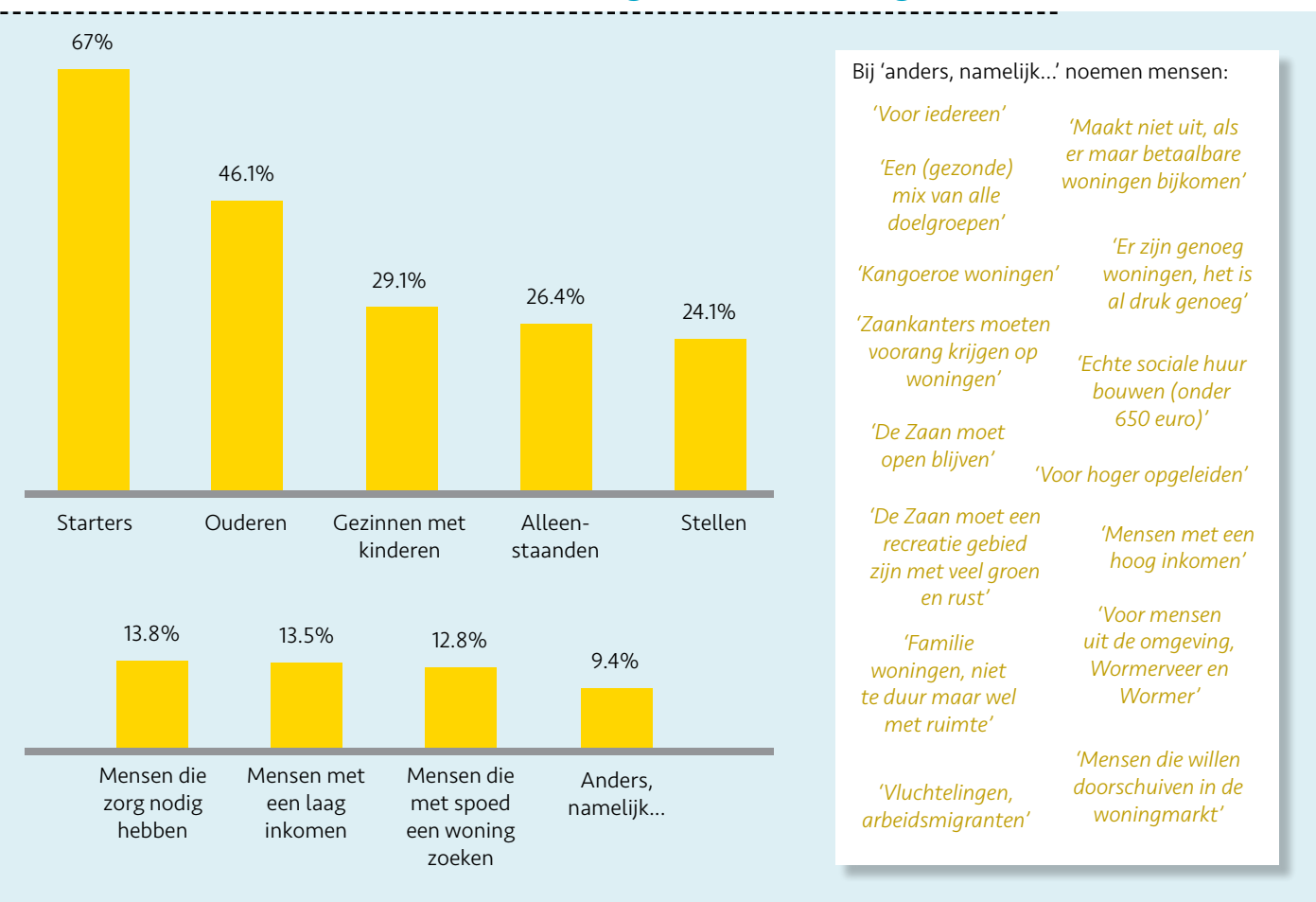
'Biodiversiteit'

'De woonschepen'

Wonen

Voor welke mensen moeten meer woningen komen in dit gebied?

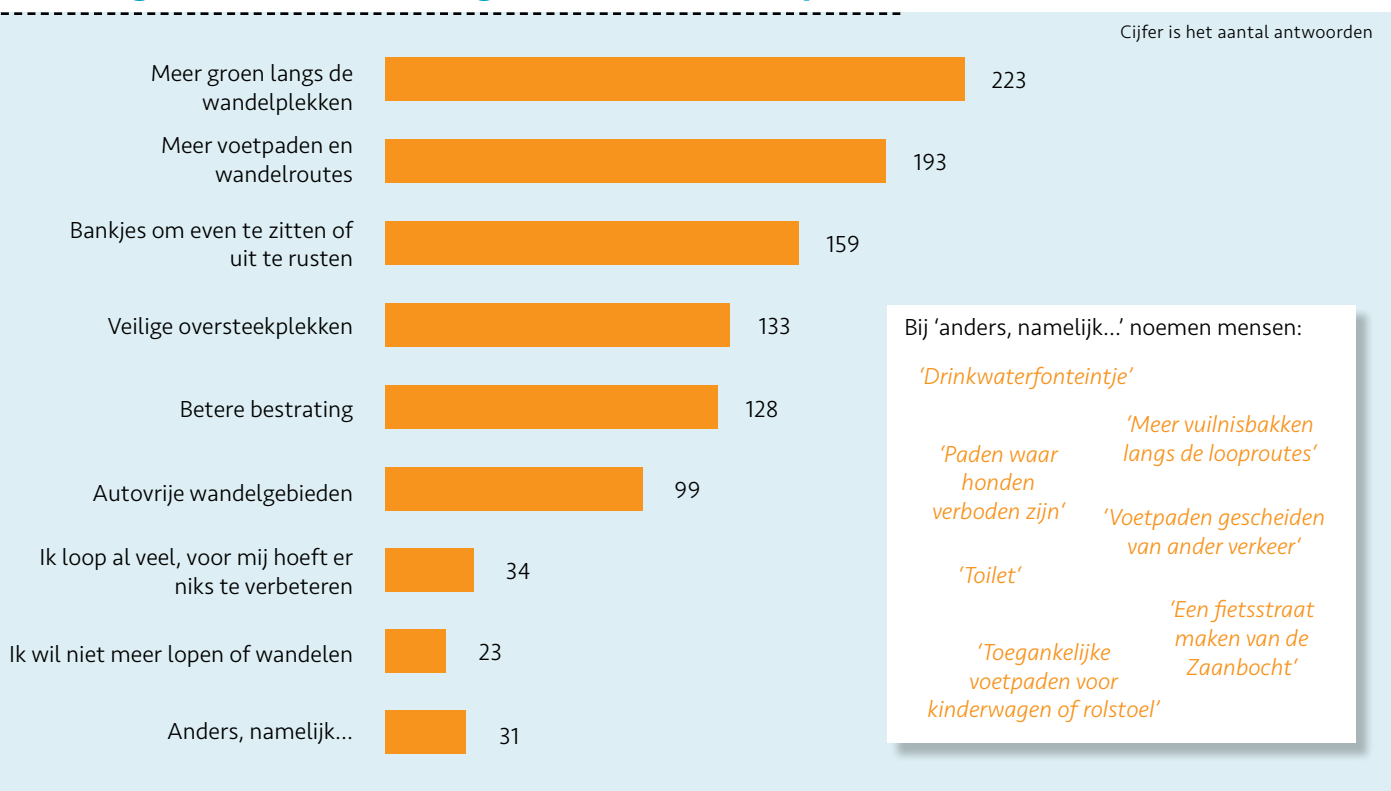

Wat is volgens u een goede plek om woningen in dit gebied te bouwen?

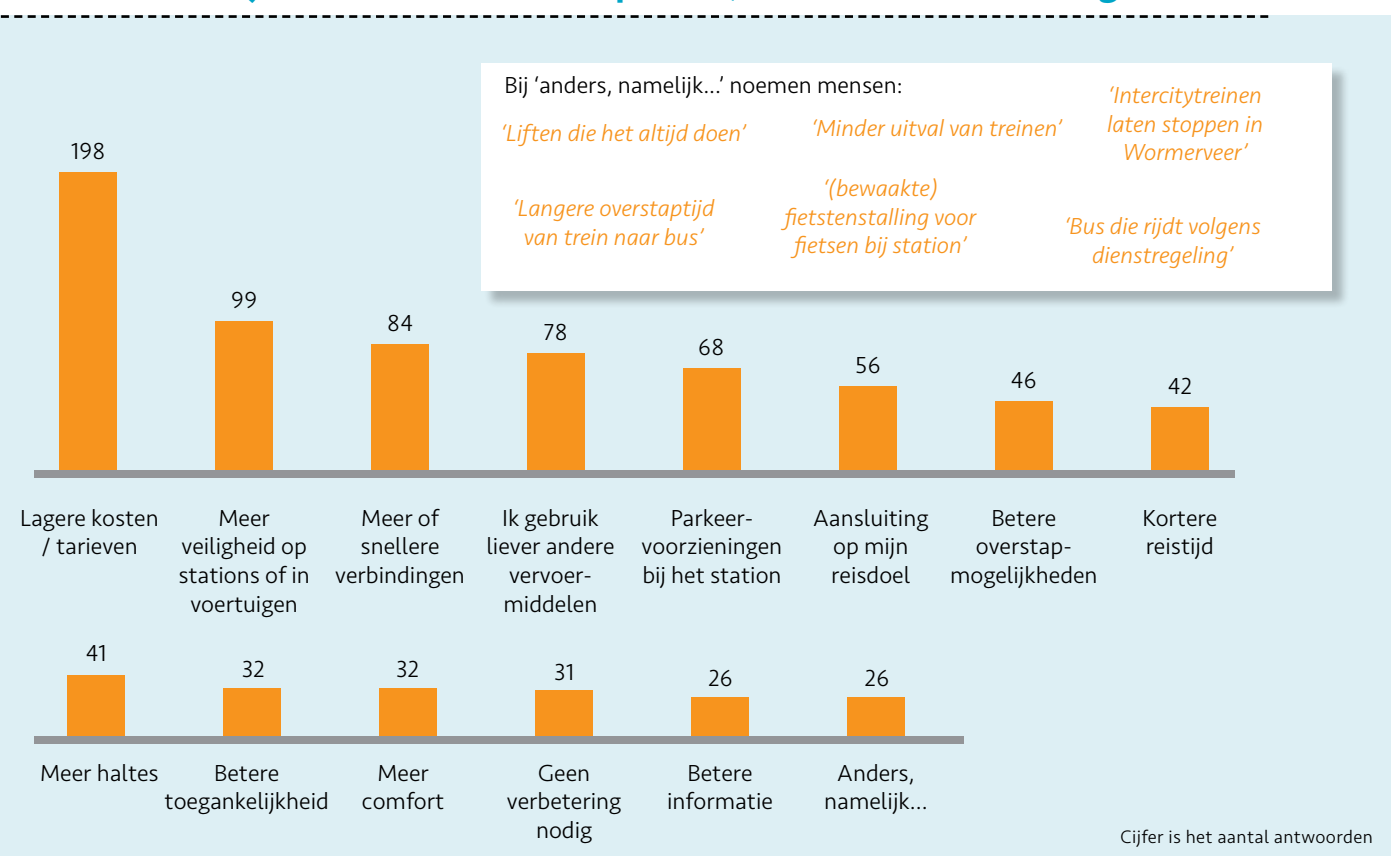

Mobiliteit

Wat zorgt ervoor dat u meer gaat wandelen of lopen?

Wat kunnen wij verbeteren en/of aanpassen, zodat u vaker het OV gebruikt?

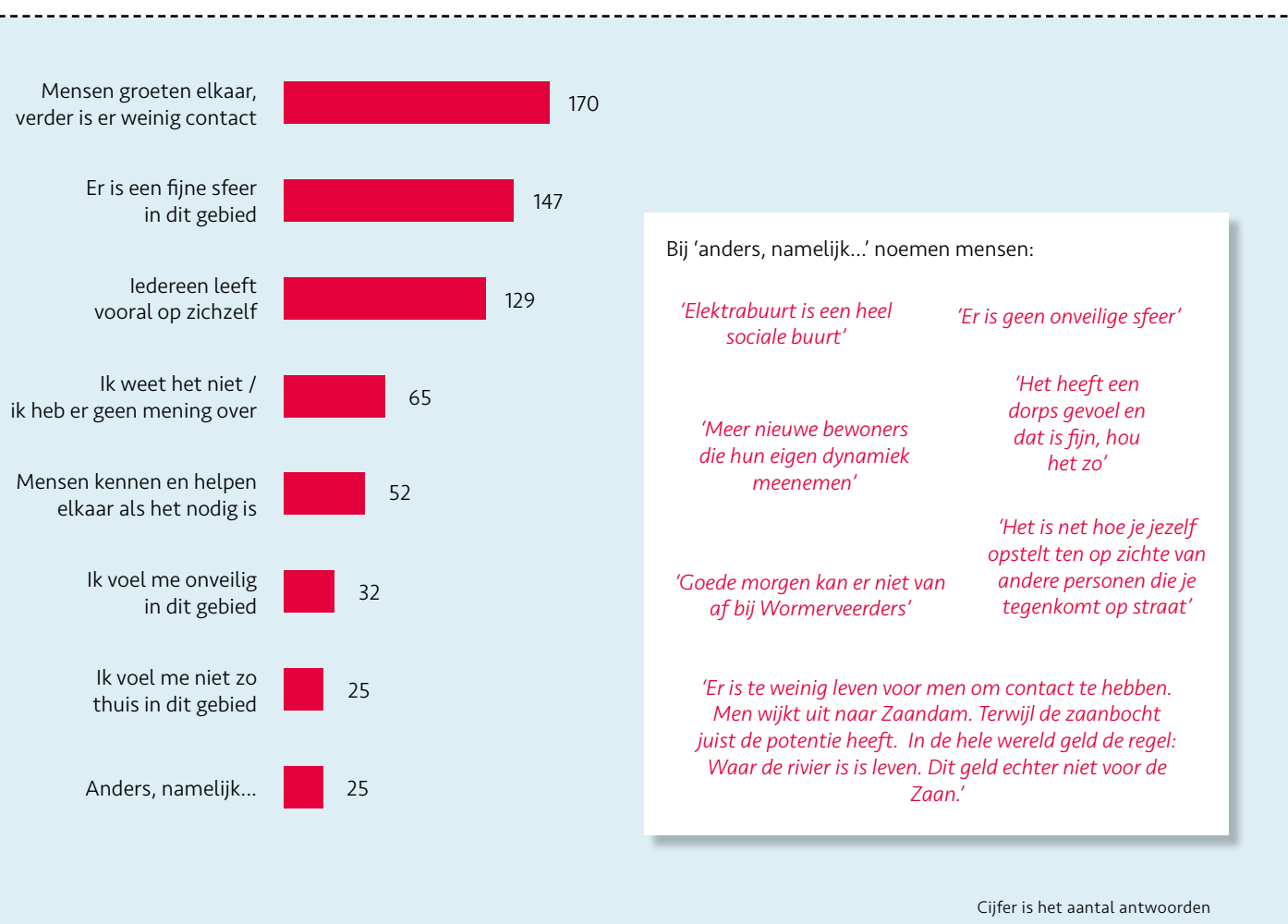

Wat vindt u van de parkeerdruk in het centrum van Wormerveer?

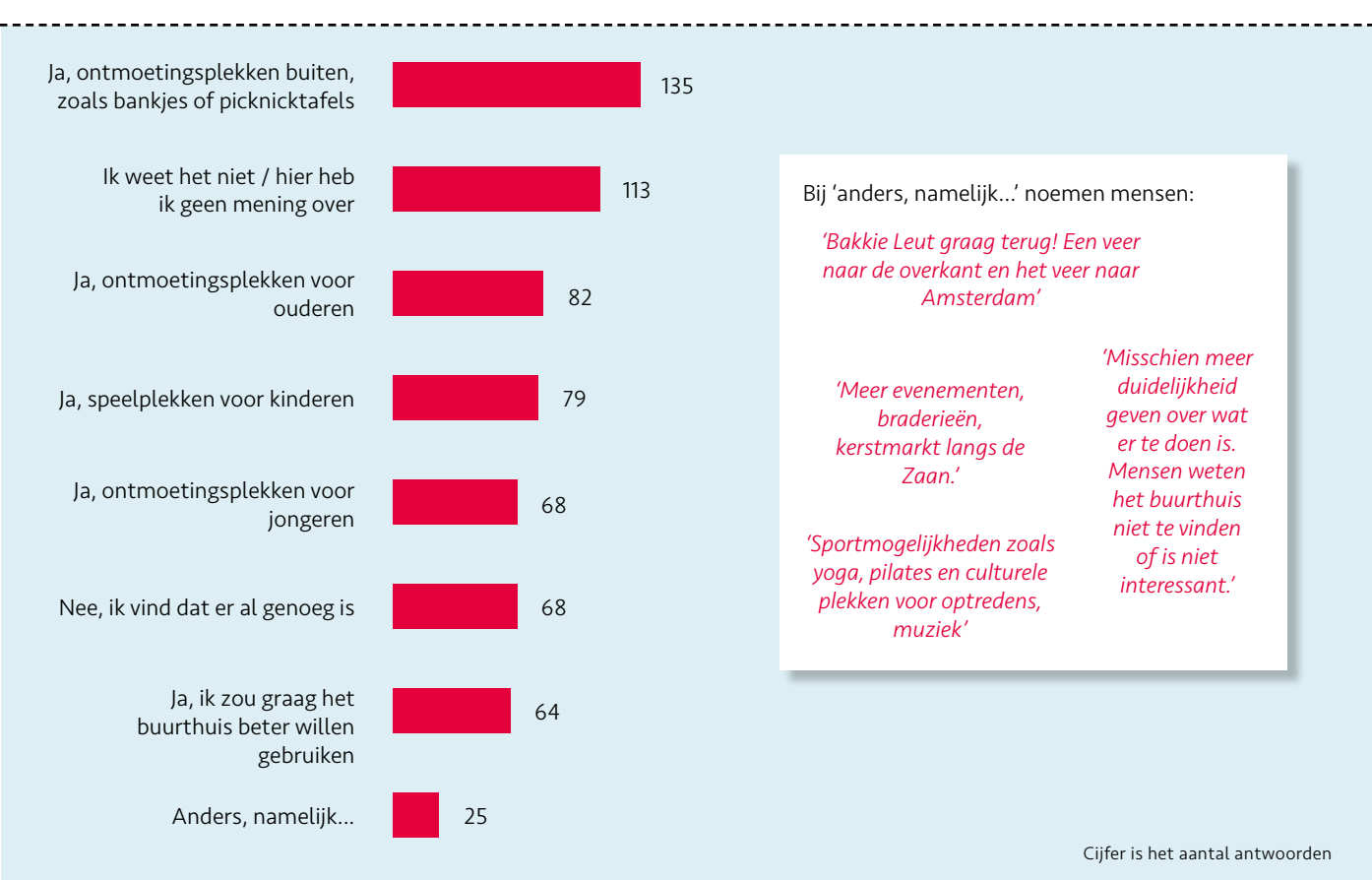

Maatschappelijk kracht

Hoe ervaart u de sociale contacten en sfeer in dit gebied?

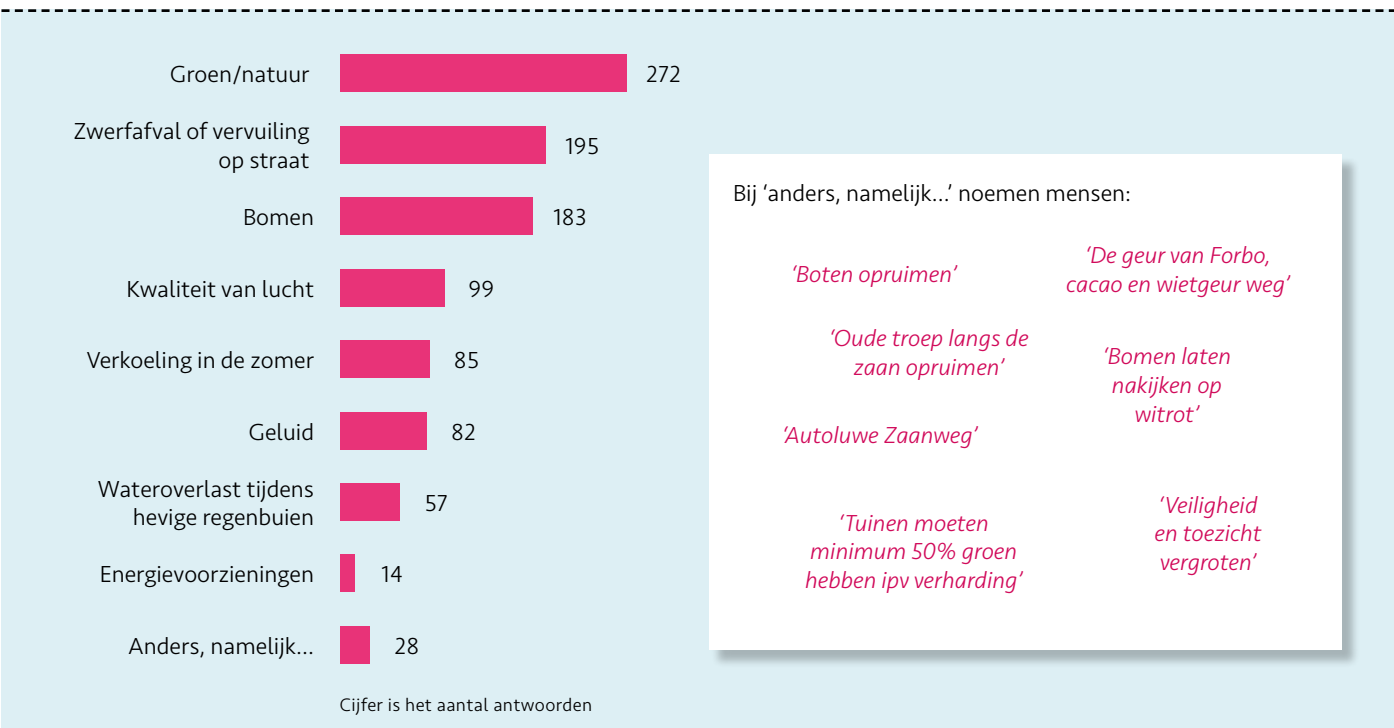

Heeft u behoefte aan meer maatschappelijke voorzieningen of ontmoetingsplekken?

Openbare ruimte en duurzaamheid

Wat kunnen wij verbeteren om de duurzaamheid en leefbaarheid in dit gebied te vergroten?

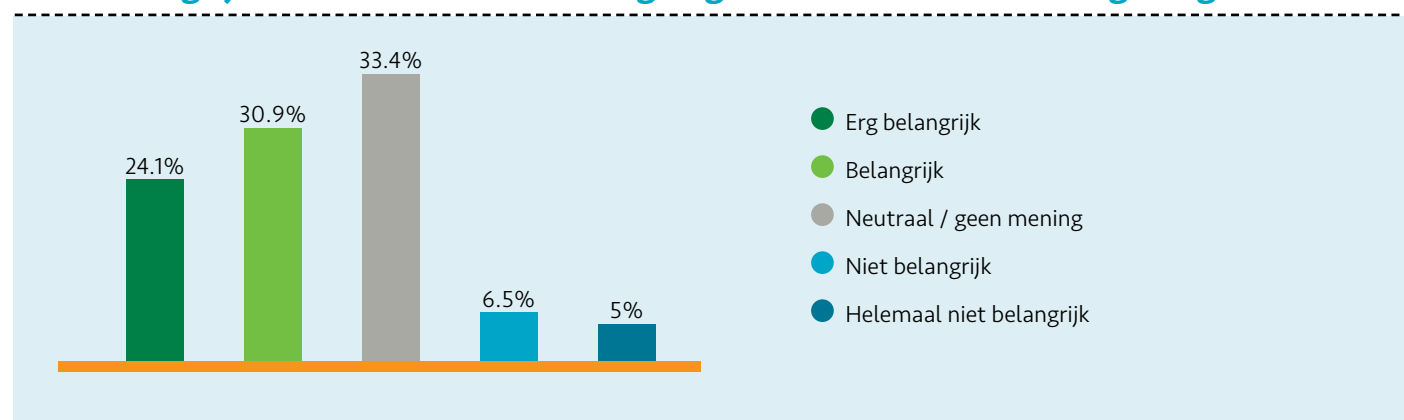

Wat zijn volgens u mooie plekken in dit gebied om te vergroenen? Of welke groene plekken zou u verbeteren?

Bedrijvigheid

Hoe belangrijk vindt u het dat er werkgelegenheid in de directe omgeving is?

Waar ziet u mogelijkheden voor het toevoegen van ruimte voor werk? En aan welk type werk heeft u behoefte?

Gewenste type werk

- Horeca
- Detailhandel en ambacht
- Flexibele werkplekken
- Creatieve en culturele sector
- Dienstverlening en upscale bedrijven
- Zorg en sociaal zoals huisarts of kinderopvang
- Lichte maakindustrie en vakmanschap
- Onderwijs en jeugd voorzieningen
- Duurzame bedrijven

Veelgenoemde locaties

- Pakhuizen aan de Zaan
- Leegstaande panden en boven winkels
- Rond station Wormerveer
- Marktstraat en Zaanbocht
- Oude brandweerpost
- Verschillende nieuwbouwprojecten zoals Brokking, Meneba, Bunge Loders Croklaan

Inwoners die geen directe behoefte hebben

- **Gepensioneerden:** Veel respondenten geven aan met pensioen te zijn of geen werk meer te zoeken.
- **'Geen idee', 'weet ik niet', 'n.v.t.':** Ruim 40% van de reacties valt in deze categorie.
- **Neutraal of afwijzend:** Enkele reacties vinden uitbreiding van werkplekken niet nodig of ongewenst.

"In de pakhuizen aan de Wormer kant, geen industrie maar creatieve werkplekken."

"Meer horeca met goede koffie en ruimte voor kinderen."

"Boven de winkels aan de Marktstraat is veel ruimte die nu ongebruikt is."

"We missen gezellige lunchplekken of koffietentjes waar je ook even kunt werken."

"Zorg dat ambacht en vakmanschap een plek krijgen, niet alleen ketens."

Hoe zorgen wij ervoor dat wonen, werken en voorzieningen goed met elkaar samen gaan?

Top drie meest benoemde thema's:

Bereikbaarheid en Verkeer

Een aantal mensen noemt verkeer als een belangrijk knelpunt of aandachtspunt

Mensen noemen onder andere:

- Autoluw maken van de Zaanbocht of delen daarvan
- Meer ruimte voor fietsers en voetgangers
- Parkeren: voldoende, dichtbij, veilig, en soms gratis
- Verbetering van het openbaar vervoer (tussen Zaanstad en Wormerland)
- Minder verkeersdrukke en veiliger verkeer

"Zaanweg 1-richtingsverkeer. Veerdijk autovrij."

"Parkeernormen naar 1,5 minimaal!"

Gebiedsindeling en functiemenging

Mensen zien voordelen in het mengen van functies (wonen, werken, voorzieningen), mits goed afgestemd.

Mensen noemen onder andere:

- Woningen boven winkels of horeca
- Behoud of uitbreiding van kleine en lokale bedrijven
- Afwisseling van winkels en horeca, ook voor lagere inkomens
- Geen grootschalige industrie in woongebieden
- Variatie en levendigheid behouden

"Diversiteit aan bedrijven. Niet te veel van hetzelfde."

"Faciliteren op het gebied van toerisme, een juist woningaanbod, stimuleren van bedrijven."

Communicatie en participatie

Verschillende mensen benadrukken het belang van luisteren naar bewoners én ondernemers

Mensen noemen onder andere:

- Goede communicatie en echte participatie
- Samenwerking met ondernemers en woningbouwcorporaties
- Geen loze beloftes
- Fysiek in gesprek, niet alleen digitaal

"Luisteren naar de mensen die hier wonen."

"Mensen die hier over gaan, de straat op sturen zodat ze beslissingen nemen die werken!"

Verder noemden mensen ook, betaalbaarheid, leefbaarheid, kwaliteit van de openbare ruimte, gezelligheid en diversiteit in het aanbod als belangrijke punten of aandachtspunten.

Marktpluin

Hoe ziet u het verkeer op het Marktpluin in de toekomst graag geregeld?

Mensen vragen aandacht voor de volgende punten:

Toegang en rijrichting

- Eénrichtingsverkeer invoeren op het plein: één vaste inrit en één vaste uitrit.
- Graag bredere in- en uitrit, vooral bij de visboer.
- Duidelijke bewegwijzering van rijrichting, met pijlen op de weg en verkeersborden.
- Entree/uitgang verplaatsen van parkeren, bijv. naar de Krommenieërweg.

Parkeren

- Ondergrondse parkeergarage als oplossing.
- Parkeren direct voor de winkels verbieden of beperken (bijv. langs Kruidvat, Zeeman).
- Parkeerplekken duidelijker aangeven, vooral op marktdagen of bij evenementen.
- Parkeervakken zijn te krap, graag ruimer indelen.
- Handhaving op foutparkeren, met name op laad- en losplekken.

Voetgangers en fietsers

- Meer en veiligere zebrapaden op het plein en richting winkels.
- Voetgangersruimte verbreden, vooral stoepen langs winkels.
- Stoepen worden geblokkeerd door fietsenrekken of kledingcontainers
- Gescheiden fiets- en voetpaden, vooral langs drukke punten.
- Meer fietsenrekken, maar op logische, niet belemmerende plekken.

Verkeersveiligheid en overzicht

- Er zijn onveilige verkeerssituaties, vooral bij visboer, Kruidvat en Krommenieërweg.
- Gebrek aan duidelijke voorrangssituaties: mensen snappen de regels niet.
- Stoplichten, haaiantanden of andere duidelijke markeringen gewenst.
- Langs winkels autovrij maken (Krommenieërweg), alleen nog laden/lossen toestaan.

Sfeer en inrichting plein

- Meer groen: bomen, planten, gras, en bankjes.
- Het is nu een sfeerloos plein: liever levendig, met terrasjes of evenementenruimte.
- Marktkramen compacter, zodat parkeren mogelijk blijft.
- Speelplekken of zitjes maken het plein aantrekkelijker.

Concrete suggesties:

"Inrit bij visboer maken, uitrit bij Bruna"

"Ondergrondse parkeergarage en groen plein erboven"

"Minder parkeerplekken of ondergronds. Meer groen, bankjes, terrasjes."

"Markt verplaatsen naar Promenade of elders"

"Haaiantanden of verkeersborden, mensen snappen nooit wie er voorrang heeft daar."

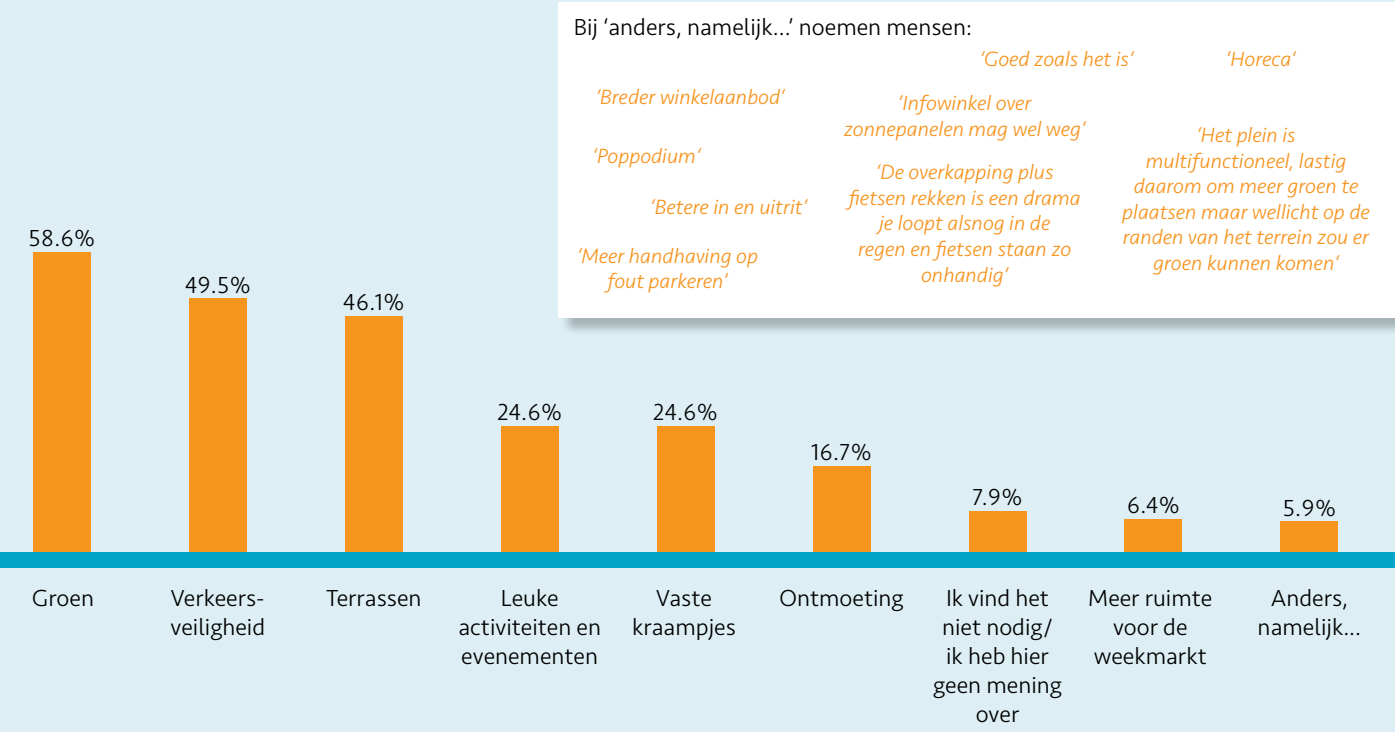
"Sluit het straatje voor de winkels af voor auto's"

"Hema-strook en Kruidvat/Zeeman-strook vrijmaken van obstakels"

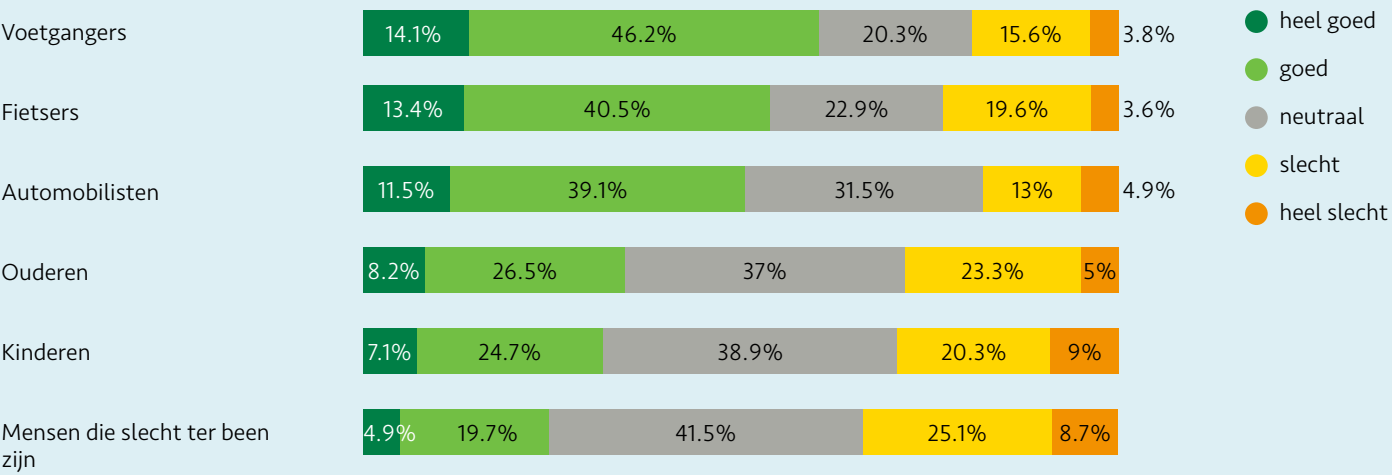
"Ondergronds parkeren. Op marktdagen is het een probleem om met de auto te komen, op de niet-marktdagen gewoon parkeerterrein."

"Het plein is ongezellig. Meer groen zou al veel doen."

Waar wilt u meer ruimte of aandacht voor op het Marktpluin?

Vindt u dat het plein goed bereikbaar en veilig is voor de volgende groepen?

Toerisme en recreatie

Wat zijn voor u waardevolle plekken in dit gebied?

Welke voorzieningen of activiteiten zouden volgens u bijdragen om de Zaanbocht prettiger te maken?

Groen en openbare ruimte

- Meer groenvoor-zieningen: bomen, bloemen, grasvelden, plantenbakken
- Schaduwplekken en zitplekken met groen (voor ouderen en warme dagen)
- Parkachtige inrichting of boulevard met gras
- Minder verharding, meer natuurlijke materialen

Horeca en terrassen

- Meer horeca aan het water, inclusief avondhoreca
- Terrassen langs de Zaan (ook met windschermen of overkapping)
- Leuke koffietentjes, lunchplekken, eetcafés
- Horeca met kinderspeel-plek of sociaal karakter (bv. door mensen met beperking werk te geven)
- Pop-up foodtrucks, food-festivals, themamarkten

Winkels en markten

- Diversiteit aan kleine winkels: bloemen, speelgoed, kleding, lokale producten
- Thematische markten (kunst, streekproducten, jaarmarkten)
- Vaste kraampjes of kiosken aan de Zaan
- Winkelgebied met authentieke uitstraling (geen standaard ketens)

Verkeer en veiligheid

- Autoluw maken of zelfs autovrij op bepaalde tijden
- Eenrichtingsverkeer invoeren
- Meer zebrapaden, drempels, snelheidscontroles
- Veiliger maken voor fietsers en voetgangers
- Oplossen van gevaarlijke situaties (bv. bij station of versmallingen)
- Betere fietsverbindingen tussen bruggen en naar station

Voorzieningen en toegankelijkheid

- Openbare toiletten
- Meer bankjes en prullenbakken
- Goede bestrating (ook voor rolstoelgebruikers, rollators, kinderwagens)
- Watertappunten en laadpalen (voor duurzaamheid en recreatie)

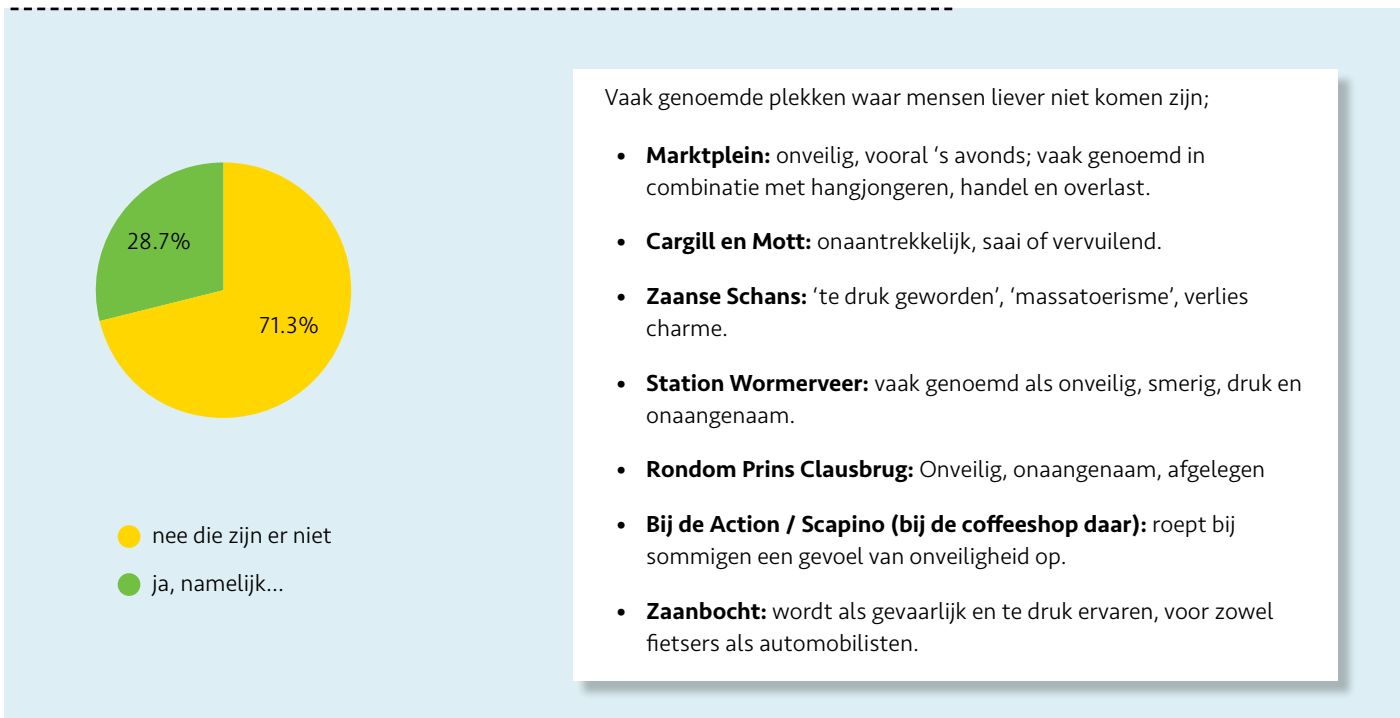
Recreatie en verblijven

- Wandelpromenade langs beide zijden van de Zaan ("rondje brug-brug")
- Aanlegsteigers voor pleziervaart, waterfietsverhuur
- Speeltuinen en speelweides (ook voor honden)
- Meer evenementen: muziekoptredens, festivals, reuring
- VVV, informatievoorziening en borden over lokale historie

Veiligheid en toezicht

- Meer politie of handhaving in de avond
- Camera's plaatsen op onveilige plekken
- Toezicht op overlast, respect, snelrijders

Zijn er locaties in dit gebied waar u liever niet komt?

Cultuurhistorie en natuur

Hoe kunnen wij de verbindingen met het Guisveld, Wormerveld en Jisperveld verbeteren?

Er is grote wens voor betere wandel- en fietspaden met duidelijke bewegwijzering, zolang dit de natuur niet schaadt. Een aanzienlijke groep geeft aan liever géén extra toegangswegen of toerisme te willen, met oog op rust en natuurbescherming.

Wat willen inwoners graag

- Wandelpaden; toegankelijk, met bankjes, uitzichtpunten en aansluitend op bestaande paden
- Fietspaden; met verbinding vanaf woonkernen en het station
- Borden en bewegwijzering; om routes te markeren en informatieborden over natuur en geschiedenis
- Betere toegankelijkheid van de natuurgebieden vanuit station of andere kanten
- Bekendheid en promotie; mensen weten niet dat ze in de gebieden kunnen komen
- Waterrecreatie; fluisterboten mogelijk maken

Wat willen inwoners niet

- Verstoring van het natuurgebied; niet veel toeristen aantrekken, de rust moet behouden blijven
- Beter bereikbaar maken van de gebieden; mensen zijn bang dat meer toegankelijkheid leidt tot meer zwerfvuil en verstoring van de dieren. Ook zeggen sommigen dat het goed is zoals het nu is

Creatieve ideeën

- Wandelroutes alleen buiten broedseizoen openstellen (15 maart-15 juni gesloten)
- Kabouterpad voor kinderen
- Natuurinformatie langs wandelroutes
- Verlichting bij bruggen of paden
- Sluis achter station of bij Bartelsluis herstellen

Dit gebied heeft een bijzondere geschiedenis. Hoe kunnen we de geschiedenis van deze plek meer zichtbaar en beleefbaar maken?

Veel mensen vinden het belangrijk dat er bij historische plekken duidelijke informatie te vinden is, bijvoorbeeld op borden. Tegelijk willen ze dat het oude karakter van de plek behouden blijft, met goed beschermde gebouwen en nieuwbouw die past bij de omgeving. Mensen willen ook ruimte voor beleevingsroutes, digitale toepassingen en educatie (zoals en app), zolang dit goed aansluit bij de plek en het niet te toeristisch wordt.

Meest genoemde ideeën zijn:

Meer informatie over de plekken

Veel mensen willen graag informatieborden, bordjes bij gebouwen, historische foto's van vroeger en/of QR-codes voor verhalen of digitale content.

Voorbeelden:

- “Borden met uitleg over de geschiedenis”
- “Informatie met QR-code”
- “Foto's van vroeger met toelichting”

Wandel- of fietsroutes met uitleg

Er is een grote wens voor wandel- of fietsroutes met uitleg, soms gekoppeld aan QR-codes, een app of folder.

Voorbeelden:

- “Wandelroute met info over panden”
- “Fietsroute met bordjes en verhalen”
- “Wandelpuzzeltocht met historische uitleg”

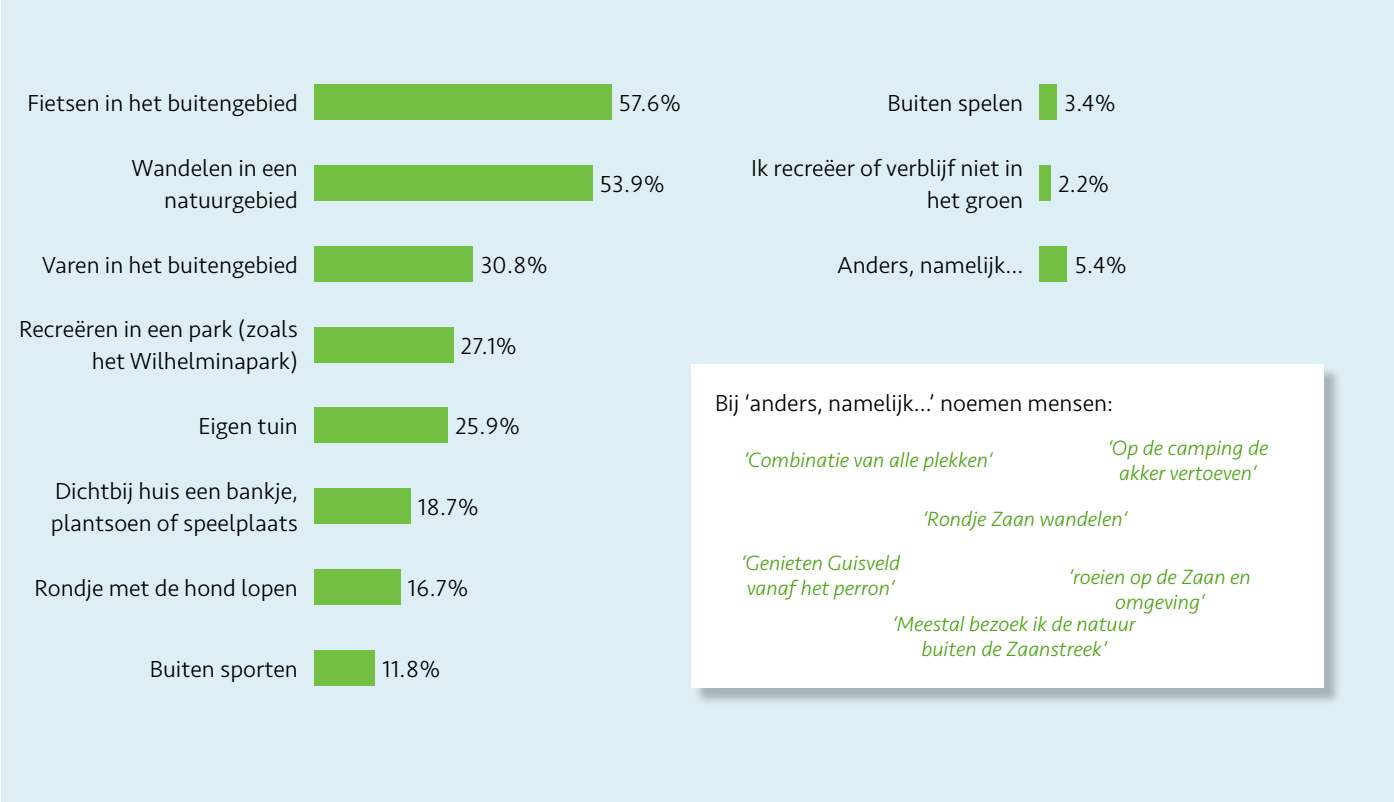
Historische gebouwen behouden en renoveren

Antwoorden wijzen op het belang van behoud, renovatie en onderhoud van bestaande historische gebouwen of karakteristieke panden. Ook wordt genoemd dat nieuwbouw moet aansluiten bij de oude stijl.

Voorbeelden:

- “Alles wat nieuw gebouwd wordt in oude stijl”
- “De panden onderhouden en restaureren”
- “Geen moderne flats bouwen”

Wat doet u graag om te verblijven in het groen in dit gebied?

Wilt u tot slot nog iets kwijt over dit gebied of over deze vragenlijst?

Veel genoemde thema's / punten zijn:

Verkeer en bereikbaarheid

- Veel zorgen over verkeersdruk en te hard rijden (Zaanweg, Veerdijk, Wandelweg).
- Wens voor verkeersremmende maatregelen (zebrapaden, autoluw maken, betere oversteekplaatsen).
- Onvrede over parkeerdruk en parkeren van bedrijfsbusjes in woonwijken.
- Ideeën: extra brug, veerpont, duidelijke routes voor fietsers en voetgangers.

‘Er wordt veel te hard gereden op de Zaanweg’

‘Maak van de Zaanbocht een autoluwe boulevard’

Veiligheid en leefbaarheid

- Zorgen over verkeersveiligheid, vooral voor kinderen en ouderen.
- Signalering van overlast, criminaliteit en onveiligheid (verkeersdruk, geluid, scooters, drugs).
- Wens voor meer handhaving en aanwezigheid van wijkagent.

‘De veiligheid gaat achteruit.’

‘Handhaaf a.u.b. op verkeer en overlast op de Veerdijk.’

Communicatie en betrokkenheid

- Kritiek op te weinig/te late communicatie vanuit gemeente.
- Onvrede over beperkte ruimte in de enquête (“invulvelden te kort”, “geen ruimte voor nuance”).
- Wens voor transparantie, betere inspraak en opvolging van resultaten.

‘Ik hoop dat er echt iets met deze enquête gebeurt.’

‘Je kon amper je idee goed formuleren in de ruimte.’

Woningbouw en doorstroming

- Grote wens voor meer starters-woningen, woningen voor ouderen en betaalbare woningen.
- Ergernis over hoe lang alles duurt en dat projecten niet vooruitgaan.
- Behoeftte aan versnelling van de woningbouw.

‘Er is snel behoefte aan woningen voor starters en ouderen uit de omgeving.’

Groen en natuur (sterke behoefte aan behoud én uitbreiding)

- Grote waardering voor natuur (Zaanoever, Wormer- en Jisperveld).
- Verzoek om meer onderhoud aan bestaand groen (verwaarlozing), maar ook uitbreiding van groen.
- Bezorgdheid over verstening en verlies van karakter.

‘Er moet veel meer groen komen, we zijn aan het verstenen.’

‘Houd het Wormer- en Jisperveld beschermd.’

Sociale kwaliteit en voorzieningen

- Verlangen naar meer ontmoetingsplekken, horeca, kunst/ cultuur, buurthuizen.
- Ideeën als: skatebaan, meer bankjes, restauratie hofjes, ruimte voor terrassen.
- Enkele wensen over het behoud van het “dorpse” karakter.

‘Een bruisende Zaanbocht met kunst en cultuur.’

‘Laat het dorpse van vroeger niet verdwijnen.’

Positieve signalering

- Veel waardering voor de mogelijkheid tot inspraak.
- Diverse reacties die ontwikkelingen in het gebied juist toejuichen.
- Erkenning voor verbeteringen die al zijn gerealiseerd (zoals langs de Zaan).

‘Het wordt al mooier, zet vooral door!’

‘Goed initiatief, blijf bewoners betrekken.’

Expeditie Zaanbocht

Expeditie

Wanneer?

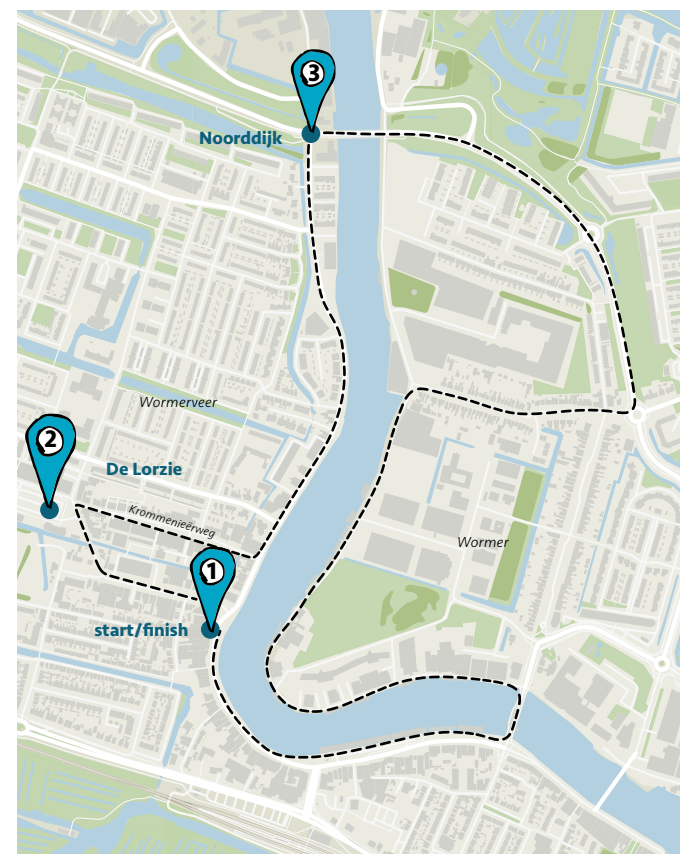
Zondag 18 mei 2025

Waar?

Op 3 plekken in Wormerveer

Wie?

100 inwoners en bezoekers

Op zondag 18 mei vond de Expeditie Zaanbocht plaats langs de Zaan in Wormerveer. Inwoners, bezoekers en organisaties gingen in gesprek over de toekomst van het gebied: hoe zorgen we voor een leefbare Zaanbocht met voldoende woningen, voorzieningen, werkgelegenheid, bereikbaarheid én groen? Bezoekers werden geïnformeerd over lopende projecten en bouwplannen, en konden meedenken over thema's als verkeer, woningbouw, natuur en toerisme.

De expeditie sloot aan op de Zaanbochtrun, een hardloopevenement door het gebied. Langs de route stonden drie kraampjes met elk een eigen thema:

- **Start/finish (Marktstraat/Zaanweg):** hier gingen bezoekers in gesprek over toerisme en economie. Hardlopers kregen van ons een handdoek, en lokale ondernemers waren aanwezig voor gesprekken met inwoners.
- **Marktplaats bij De Lorzie:** hier stonden maatschappelijke activiteiten en duurzaamheid centraal. Er waren kinderspellen, een smoothiefiets en ruimte om mee te denken over het Marktplaats van de toekomst.
- **Noorddijk:** op deze locatie draaide het om natuur en geschiedenis. De Cultuurhistorische Vereniging toonde oude foto's en vanaf hier vertrok een boottocht rondom Eiland Bloemendaal.

In dit verslag leest u meer over de gesprekken en ideeën die zijn opgehaald bij de drie kraampjes.

Dit hebben inwoners gezegd

Zaanbocht

Het grindpad langs de Zaan wordt gewaardeerd en mag wat bewoners betreft verder worden doorgetrokken. Langs deze route is ook behoefte aan extra bankjes en meer prullenbakken. Wel wordt aangegeven dat de bankjes tegen de pannenkoekenboot aan een beetje onhandig staan omdat je daar geen uitzicht hebt.

Het winkelgebied in de Zaanbocht wordt positief beoordeeld. Hemels IJs wordt daarbij genoemd als een geliefde plek. Een inwoner gaf ook de suggestie om de markt van het Marktplaats naar de Zaanbocht te verplaatsen voor de levendigheid.

Stationsplein

Een inwoner geeft aan dat het jammer is dat stationspleinen tegenwoordig zo volgebouwd worden. Van houdsher waren dat plekken waar mensen konden verzamelen (bijvoorbeeld bij evacuaties) of elkaar ontmoeten. Het zou fijn zijn als het stationsplein in Wormerveer niet volgebouwd wordt.

Mobiliteit

Meerdere mensen vragen om verkeersmaatregelen. Zo wordt voorgesteld om de Zaanweg bij de Zaanbocht of café Swam eenrichtingsverkeer te maken. Ook wordt genoemd dat de weg bij café Swam smaller zou mogen, om de verkeersveiligheid te verbeteren. Verder wordt aangegeven dat in de Blekerstraat te veel verkeer rijdt en soms ook nog eens tegen de stroom in.

Activiteiten voor alle leeftijden

Er is behoefte aan meer activiteiten in het gebied. Inwoners noemen onder andere legale graffiti-projecten, initiatieven voor expats en jongerenactiviteiten voor 16-plussers. Verder heeft iemand het idee om een buurthuis te plaatsen bij de nieuwbouw projecten Meneba en Zaans Pijl. Ook is er meer behoefte aan cultuur.

Wormerveer

Er is al veel verbeterd in Wormerveer, en de woningen aan het water vallen bij veel mensen in de smaak. Tegelijkertijd is er behoefte aan meer sociale functies in het dorp. Inwoners noemen voorbeelden zoals een bibliotheek of een gemeenteloket. Ook zouden een wekelijks evenement of de komst van restaurantjes waardevolle toevoegingen zijn om meer mensen naar Wormerveer te trekken.

Cultuurhistorie in Wormerveer

De Historische Vereniging Wormerveer was ook aanwezig tijdens de expeditie. Zij gaven aan dat officieel de Marktstraat niet het historische centrum van Wormerveer is. Dit zit meer bij het Kerkplein bij Noordeinde. Ook gaven zij een uitleg voor de benaming Meneba, dit staat namelijk voor Meel voor de Nederlandse Bakkers.

Maatschappelijke activiteiten

Er wordt aandacht gevraagd voor jongeren met problemen. Begeleiding door mensen met praktijkervaring is gewenst. Tot slot wordt gewezen op het belang van zorgvuldige communicatie: zeg niet zomaar "oké", maar gebruik reacties als "ik hoor je" of "goed dat je dit zegt". Eerlijkheid en duidelijkheid zijn essentieel. Ook is zingen belangrijk voor kinderen. Hier kunnen we in het vervolg bij de participatie iets mee doen.

Overige thema's

Ook is er belangstelling voor het ontwikkelen van historische wandelroutes, met speciale aandacht voor de toegankelijkheid voor mindervaliden. Een inwoner geeft aan dat de parkeerplaatsen op het terrein van de voormalige gasfabriek behouden moeten blijven. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor overlast door verloedering en wildplassen. Tot slot is er behoefte aan meer groen (zoals bomen) en voldoende parkeergelegenheid in de buurt.

Verder geeft een inwoner van Westknollendam aan dat er niks hoeft te veranderen. Alles is goed, maar als er toch iets benoemt moet worden om te verbeteren, dan zouden er meer bankjes mogen komen.

Wat zijn uw favoriete plekken in het gebied?

Wat betekent het Zaanbochtgebied voor u?

Wat zou u ons willen meegeven op het gebied van toerisme/recreatie?

Ontwerp je eigen Marktplaats van de toekomst

Tijdens de expeditie tekenden bezoekers en kinderen hun ideeën voor het Marktplaats van de toekomst op een kleurplaat. Zo deelden zij hun zorgen en kansen. Hieronder leest u hun inbreng.

Driehoeksplein

(waar het standbeeld staat)

Mogelijke activiteiten

Mensen delen verschillende suggesties voor het gebruik van het Driehoekspein. Zo zien mensen graag meer levendigheid op het plein, zoals een betonnen tafeltennistafel, jeu de boules en kleinschalige evenementen.

Sfeer van het plein

Voor een prettigere uitstraling is meer groen gewenst. Auto's op het plein storen, zeker omdat er geen officiële parkeerplekken zijn. Sfeerverlichting en bankjes rond de bomen maken het plein aantrekkelijker. Toegankelijkheid voor ouderen blijft belangrijk.

Marktplaats

Markt en gebruik van de ruimte

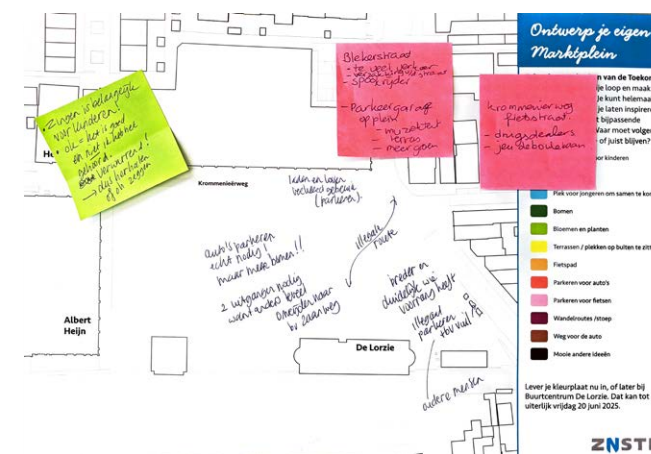
De huidige opstelling van de markt roept soms kritiek op. Sommige inwoners vinden dat de markt te veel ruimte inneemt. Liever zien zij een compactere opstelling zoals vroeger, of een verplaatsing naar de straat rechts van het plein. Zo ontstaat op het plein ruimte voor parkeren of andere functies. Een inwoner noemt ook een combinatie van evenementen en parkeren als optie.

Inrichting en sfeer

Meer groen – zoals bomen, planten en een parkachtige invulling – wordt vaak genoemd. Ideeën als een muziektent, koffietentje, extra bankjes en een ruimer terras maken het plein aantrekkelijker. Er is ook behoefte aan activiteiten voor jongvolwassenen en andere bezoekers, zoals tafeltennis, jeu de boules en evenementen. Een toekomstwens is een ondergrondse parkeergarage, zodat er bovenop een park kan komen zoals het Wilhelminapark.

Praktische aandachtspunten

Een inwoner waarschuwt dat ophoging van het plein meer water richting winkels kan sturen. Water stroomt nu al op momenten de winkels binnen. Dit vraagt om aandacht bij de uitvoering.

De Lorzie

Open deuren en een terras

Er is behoefte aan een open uitstraling van de Lorzie, bijvoorbeeld door de deuren open te zetten en een terras toe te voegen. Let daarbij wel op de aanwezige kolommen van het gebouw.

Betere invulling van de openbare ruimte

Mensen willen meer groen en bankjes, bijvoorbeeld langs het water naast de Lorzie, zodat mensen daar rustig kunnen zitten of een ijsje kunnen eten.

Overige aanpassingen en verbeteringen

Suggesties waren onder andere het schoonspuiten van de tegels, het plaatsen van fietsenrekken en het organiseren van meer activiteiten bij de Lorzje.

Mobiliteit bij Marktpluin

Routes en in- en uitritten parkeerplaats

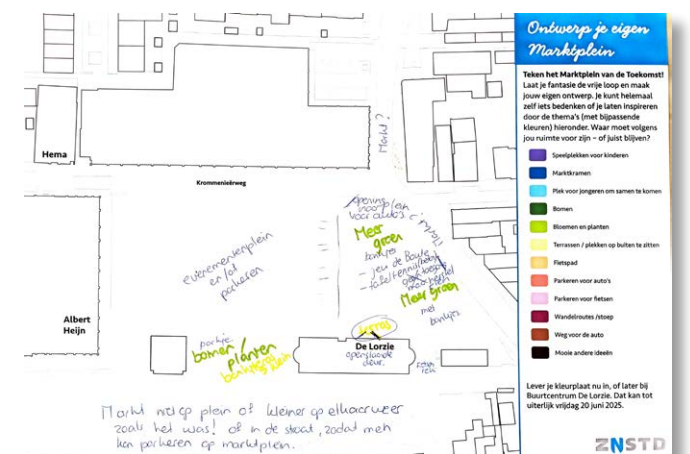
Aan de noordoostkant wordt een illegale route naar de parkeerplaats gebruikt. Ook de oostelijke toegang tot het plein roept vragen op: sommigen willen deze afsluiten voor meer ruimte op het plein, anderen pleiten juist voor twee in- en uitritten om omrijden te voorkomen. Breidere uitritten en duidelijke voorrangssituaties zijn wenselijk.

Parkeren en gebruik van de ruimte

Parkeren is belangrijk, vooral voor winkeliers. Betaald parkeren wordt afgewezen. Er zijn ideeën voor een parkeergarage (op of onder het plein) om ruimte vrij te maken voor meer groen. Parkeeroverlast blijft een punt van zorg bij sommige inwoners.

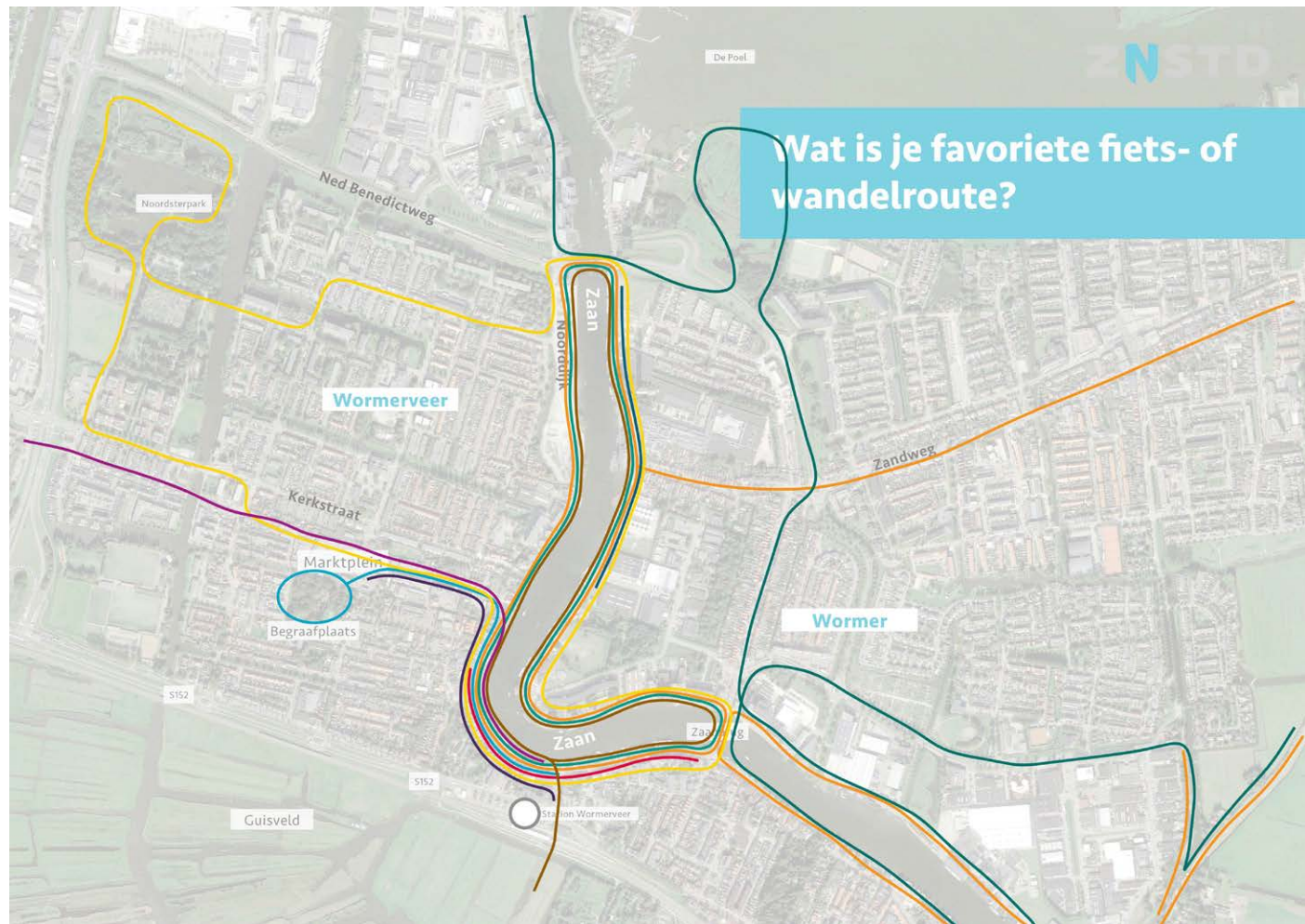
Laden, lossen en veiligheid

Laden en lossen gebeurt regelmatig op plekken die daar niet voor bedoeld zijn. Dit leidt tot onveilige situaties, vooral voor kinderen. Bewoners vragen om meer toezicht op verkeerd gebruik en om heldere afspraken over laden en lossen. Verder geeft een inwoner aan van de Krommenieërweg een fietsstraat te willen maken. Dit kan mogelijk drugdealers die hier actief zijn, tegen houden.

Wat is ja favoriete fiets- of wandelroute?

Bij de kraam bij de Zaanbocht konden mensen hun favoriete fiets- of wandelroute tekenen. Hieronder zijn in verschillende kleur de routes te zien die mensen hebben getekend.

Expeditie Eiland Bloemendaal

Deze dag organiseerden wij ook een expeditie met boot rondom het Eiland Bloemendaal. Kunstenaar Lotte van de Berg nam in drie rondes mensen mee op een rondvaart rondom het eiland waarin zij in gesprek ging met de mensen. Voor deze expeditie konden mensen zich vooraf aanmelden. Hieronder is een verlag geschreven door de kunstenaar te lezen van deze expeditie:

Met de boot rond het Eiland in de Zaan

Ter hoogte van West-Knollendam ligt een Eiland in de Zaan. Het eiland dankt haar bestaan aan de dump. Wildernis groeit op gruis en verveerd plastic. Een ontwortelde boom ligt languit tussen de braamstruiken. Je kan zien hoe haar wortels rond bakstenen groeien. Rechthoekige vormen in kronkelend hout. Halfverteerde vuilniszakken en snoeppapiertjes van decennia geleden fladderen in de wind. Een ecooloog noemde het eiland het Tjernobyl van de Zaanstreek. Daarmee doelde hij niet alleen op de zware metalen in de bodem, maar juist ook op het wilde leven dat mogelijk werd dankzij de vergiftige grond en de afwezigheid van mensen.

Op zondag 18 mei, tijdens Zaanstad Expeditie, vertrekt er om het uur een boot richting het eiland. Bewoners uit de buurt en geïnteresseerden gaan aan boord. Als kunstenaar ben ik een tijd geleden door de gemeente gevraagd om me te verdiepen in t eiland en vandaag begeleid ik de opvarenden. Het gezelschap aan boord is zeer divers. Oud en jong vaart mee. Iedereen is op een eigen manier benieuwd en betrokken.

Ik vertel over de geschiedenis van het eiland. Stel vragen over de manier waarop mensen zich verhouden tot deze geschiedenis en laat mensen meedenken over een mogelijke toekomst voor de plek. 'Hoe kijken jullie hier tegenaan en wat kunnen jullie je voorstellen voor deze plek?' 'Je kan er bomen op planten en ze na een tijdje kappen', zegt een man. 'Dan heeft het in ieder geval nog nut'. 'Nut waarvoor', vraag ik. 'De mens? Is het niet juist door dit denken in termen van nut voor de mens, dat het eiland vuilnisbelt geworden is?' Een discussie laat op. 'Je moet het laten zoals het is'. 'We moeten daar wegblijven. Hebben er niets te zoeken'.

'Een boomtoppen-pad', stelt een vrouw voor. 'Dat je er vanaf een afstand naar kan kijken'. 'Misschien beschermende asbest-pakken aantrekken en zo het eiland bezoeken', opper ik. Meteen roept een tot dan toe zwijgend echtpaar dat ze graag mee willen.

De meningen zijn verdeeld en blijven verdeeld. Het eiland geeft ruimte voor diverse gedachten, gevoelens en toekomst-visioenen. Dit is geen eenvoudig op te lossen vraag, daar is iedereen het over eens. De complexiteit van de wereld waarin we leven komt hier bijeen. De vuilnis hoort erbij en maakte wildernis mogelijk. 'Maar we moeten ook denken aan de muizen die er wonen en de ziektes die zij kunnen krijgen van 't gif in de grond', zegt een jonge vrouw beslist. 'Het mag niet alleen maar over de mens gaan'. Het gezelschap knikt instemmend.

Een oudere man die als kind op het eiland speelde en bioloog is geworden vertelt over de hoop die het eiland voor hem zichtbaar maakt. 'Het eiland laat ons zien, dat alles wat je met rust laat vanzelf bos wordt. Als je een willekeurig weiland 40 jaar met rust laat ziet het er ook zo uit.'

'Op de ruïnes die het kapitalisme achterlaat vinden we glimpen van mogelijke toekomst', schreef professor Anne Lowenhaupt-Tsing. En terwijl we terugvaren met de laatste groep en mensen hun mailadressen achterlaten op de lijst voor geïnteresseerden, kijk ik dankbaar achterom naar het Eiland in de Zaan. De plek heeft ons geïnspireerd en we zijn er met elkaar in geslaagd om bij het probleem te blijven, zoals Donna Haraway zo prachtig schrijft in haar gelijknamige broek Staying with the Trouble. Juist doordat op en rond het eiland de complexiteit zo duidelijk voelbaar is brengt het verschillende standpunten samen. Iedereen voelt dat een snelle oplossing hier niet voor handen is. Het eiland heeft ons uitgenodigd met haar mee te denken en te voelen, ook al hebben we er geen voet aan wal gezet.

"The task is to make kin in lines of inventive connection as a practice of learning to live and die well with each other in this thick present. Our task is to make trouble, to stir up potent responses to devastating events, as well as to settle troubled waters and rebuild quiet places. In urgent times, many of us are tempted to address trouble in terms of making an imagined future safe, of stopping something from happening that looms in the future, of clearing away the present and the past in order to make futures for coming generations. Staying with the trouble does not require such a relationship to times called the future. In fact, staying with the trouble requires learning to be truly present, not as a vanishing pivot between awful or edenic pasts and apocalyptic or salvific futures, but as mortal critters entwined in myriad unfinished configurations of places, times, matters, meanings." (Donna J. Haraway, Staying With the Trouble, 2016)

Netwerkbijeenkomst

Wanneer?
Woensdag 9 juli 2025

Waar?
Stoomhal in Wormer

Wie?
50 mensen vanuit verschillende organisaties

Plenaire programma

De middag begon met een plenair deel. Hierin presenteerde de stedenbouwkundig supervisor van Zaanstad en Wormerland het verhaal van het gebied en de toekomstige ontwikkelplannen. Daarna volgden korte pitches van Leon Hamming (Visit Zaanbocht), Patrick van Nek (eigenaar en ondernemer Wormer), Anneke Wijdogen - Vis (Marketing Zaanstreek) en Arne Lijbers (Mecanoo architecten, architect van Zaankwartier) en spraken de wethouders René Tuijn (Zaanstad) en Rolf van Wanrooij (Wormerland). Via een interactieve Mentimeter stelden we het publiek een aantal vragen. De antwoorden daarop vindt u op de volgende pagina.

Na het plenaire deel was er een netwerkborrel. Bezoekers gingen met elkaar in gesprek, wisselden ideeën uit en dachten mee over kansen voor het gebied. Wij haalden actief input op via twee speelse werkvormen:

- Het gebiedsganzenbord: deelnemers beantwoordden vragen over het gebied aan de hand van het vakje waarop ze terecht kwamen.
- Ansichtkaarten: bezoekers schreven hun ideeën, aandachtspunten of suggesties op en gaven die aan ons mee.

24

Welke kansen ziet u voor het gebied na het horen van dit verhaal?

Er is behoefte aan meer horeca, ook in de avond, zelfstandige winkels en recreatie zoals watersport. Mensen vragen ook aandacht voor een goede balans tussen wonen, werken en recreatie. Er is veel vraag naar woningen, maar voorzieningen

Tot slot zien mensen kansen om het toerisme te versterken. Door te focussen op toeristische hotspots en het organiseren van activiteiten, wordt het gebied aantrekkelijker voor bezoekers.

Wat vindt u het meest kenmerkend of onderscheidend aan dit gebied?

Hoe kunnen we dit gebied nog beter op de kaart zetten?

Goede gebiedsmarketing helpt, denken de aanwezigen

Een sterke slogan zoals Samen aan de Zaan laat volgens hen zien wat het gebied bijzonder maakt. Ze noemen de combinatie van cultuurhistorie, unieke winkels en natuur. Ook vinden veel mensen dat een betere koppeling met de Zaanse Schans meer bezoekers kan trekken. De uitstraling moet passen bij het gebied: niet te groots, maar wel herkenbaar en uitnodigend.

Zorg voor goede bereikbaarheid

Een aantrekkelijk gebied moet volgens de deelnemers goed bereikbaar zijn. Zij noemen onder andere:

- betere verbindingen naar en binnen het gebied
- aandacht voor parkeren
- kansen voor vervoer over water
- een sterke verbinding met het omliggende landschap

Tegelijkertijd vinden zij het belangrijk dat mobiliteit in balans blijft met ruimte voor groen, wonen, werken en ontmoeten.

Werk samen met de omgeving

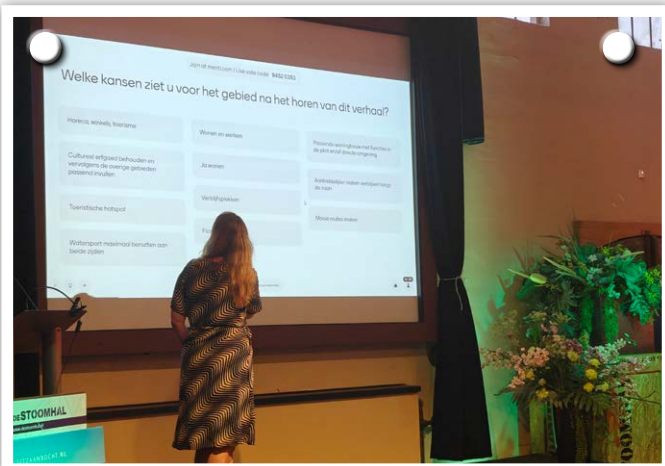
De aanwezigen benadrukken dat gemeenten dit niet alleen kunnen. Inwoners, ondernemers en lokale netwerken spelen volgens hen een belangrijke rol. Door samen initiatieven te ontwikkelen en goed te communiceren, ontstaat een levendig en herkenbaar gebied. De lokale identiteit moet daarbij altijd het uitgangspunt blijven.

Maak het gebied levendig en aantrekkelijk

Veel mensen vinden dat activiteiten helpen om het gebied aantrekkelijker te maken. Ze noemen bijvoorbeeld:

- straattheater
- een wielerronde
- kunst- en cultuurevenementen
- avondhoreca voor meer levendigheid in de avond

Ook zien zij kansen om plekken zoals de Stationsstraat en de Veerdijk een oppepper te geven. Sommigen stellen voor om te onderzoeken of industrie plaats kan maken voor nieuwe functies. Zo groeit het gebied op een manier die past bij de wensen van bewoners en bezoekers.

Wat mogen we niet over het hoofd zien in de verdere ontwikkelingen?

Wat zou u graag behouden zien in het gebied?

En wat mag juist van u veranderen in het gebied?

Wat hebben we nodig om unieke ondernemers aan te trekken?

Aanwezigen willen graag ondernemers die iets unieks toevoegen aan het gebied. Volgens hen is daarvoor een goed ondernemersklimaat nodig. De gemeente kan helpen door ondernemers actief te ondersteunen en leegstand aan te pakken. Een ondernemersfonds, aangevuld met gemeentelijke middelen, biedt volgens sommigen extra kansen. Als inspiratie noemt iemand het Meet Pack in New York.

Historie en natuur zijn de kracht van het gebied

Deelnemers zien de cultuurhistorie als een belangrijke economische troef. Dit unieke karakter maakt het gebied aantrekkelijk voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Ook de natuur wordt gewaardeerd, al is die volgens velen nog niet goed zichtbaar. Door te baggeren, duidelijke routes aan te leggen en informatieborden te plaatsen, kunnen meer mensen ervan genieten.

Ontmoetingsplekken voor jong en oud versterken de sociale samenhang

Volgens aanwezigen dragen bestaande ontmoetingsplekken zoals de Lorzie, het Marktpllein, de daghoreca en de bibliotheek bij aan verbinding tussen generaties. Zij vinden dat deze plekken belangrijk zijn voor de sociale samenhang in de wijk.

Toerisme en bereikbaarheid vragen om gerichte investeringen

Mensen vinden dat goede hotelfaciliteiten nodig zijn om toeristen langer te laten blijven. Ook noemen zij de wens voor een extra brug over de Zaan. Die zou de verbinding tussen beide oevers verbeteren en het gebied beter bereikbaar maken.

Ontwerp woonmilieus met oog voor historie, diversiteit en doorstroming

Bij het ontwerpen van nieuwe woonmilieus vinden aanwezigen het belangrijk om aandacht te besteden aan de geschiedenis van de Zaanstreek, zoals de koloniale expansie en slavernij. Zij stellen voor om de uitkomsten van het lopende onderzoek hierover mee te nemen in het ontwerp van de Zaanbocht. Ook wordt een museum of gedenkteken genoemd, zoals voorgesteld door Saskia Olivero van Erfgoed.

Daarnaast zien zij kansen in het bouwen voor senioren, omdat dit de doorstroming op de woningmarkt bevordert. Een mix van doelgroepen zorgt volgens hen voor levendige wijken. Ze pleiten voor grondgebonden woningen, ruimte voor groen en ontmoeting, betaalbare woningen voor jongeren en een wijk die zowel overdag als 's avonds leeft. Ouderen verleiden om te verhuizen naar passende woningen wordt als belangrijk gezien.

Geef unieke kenmerken van het gebied extra aandacht

De Marktstraat verdient volgens aanwezigen een betere uitstraling. Ook de verlichting bij Station-Zaanweg kan worden verbeterd. Daarnaast is er behoefte aan een kwalitatieve en diverse winkelstand. Deze verbeteringen maken het gebied aantrekkelijker voor bewoners en bezoekers.

Blijf bouwen aan het gebied

Aanwezigen vinden het belangrijk dat de gebiedsontwikkeling doorgaat. Sommigen stellen voor om het aantal bezwaarmogelijkheden te beperken. Meneba wordt genoemd als goed voorbeeld van een voortvarend opgepakt project. Ook het Marktpllein en de Marktstraat kunnen volgens hen een opknappbeurt gebruiken, passend bij de uitstraling van de Zaanbocht. Erfgoed moet behouden blijven. Tot slot wordt een voetveer vanaf het oude Bakkie Leut naar de overkant genoemd als waardevolle aanvulling.

